

Subsidieregeling Coöperatie Energieopwekking

Reactie tweede consultatieronde

Ester van de Wiel

Jaco Quist

Tekke Bosman

7 december 2020

1 Opstalrechten en coöperatieve opwekking op individueel eigendom

De Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking beoogt dat "omwonenden makkelijker kunnen participeren in productie-installaties voor hernieuwbare energie in hun directe omgeving". Zij vult een gat tussen individuele opwekking enerzijds en SDE++-projecten anderzijds.

Coöperatieve opwekking kent legio voordelen, waaronder:

- Zeer gewenste lokale opwekking.
- Toegankelijk voor omwonenden zonder eigen opwekkingsmogelijkheden.
- Inzet van daken en andere gebieden die anders mogelijk ongebruikt zouden blijven.
- Efficiëntere, grotere en goedkopere installaties.
- Klaar voor toekomstige voorzieningen zoals lokale grids, gemeenschappelijke lokale opslag of laadpalen, commons2commons- en andere vormen van levering.
- De coöperatie is een interessante partner voor de netbeheerder bij (experimenten met) ontwerp en stabilisatie van het net.

Ook voor omwonenden met aaneengesloten daken in **individuele** eigendom (rijtjeshuizen, binnenstedelijke bouwblokken, et cetera) gelden dergelijke voordelen bij coöperatieve opwekking op hun daken.¹ Zowel de individuele eigenaar als de maatschappelijke verduurzamingsopgave kan beter af zijn als eigenaars afzien van individuele opwekking en de salderingsregeling, en in plaats daarvan deelnemen in een coöperatie met panelen op de daken van de eigenaar en zijn buren.

De vereiste vestiging van opstalrechten blijkt echter een onneembare financiële horde. In de praktijk van Blokstroom, een binnenstedelijke coöperatie in oprichting in Rotterdam Spangen, vergt een gemeenschappelijke installatie op 30 individuele daken 30 opstalrechten van ieder ongeveer € 1500,00 (opgave diverse notariskantoren). Een gezonde business case is dan onmogelijk.

Bij terugval op individuele installaties zal een substantieel deel van de beschikbare daken niet worden ingezet omdat installatie te complex of te kostbaar is. Landelijk gaat ongetwijfeld aanzienlijke verduurzamingscapaciteit zo verloren, een verlies voor het klimaat en voor de betrokken eigenaars. Het opstalvereiste is dan een belemmering voor de coöperatieve opwekking die deze regeling juist wil stimuleren.

¹Denk ook aan eigenaars van een appartementsrecht met een exclusief gebruiksrecht op het boven hun appartement gelegen deel van het dak, veel gezien in horizontale VvE's.

De urgentie van verduurzaming vergt creatieve oplossingen. De voorgestelde subsidieregeling kent al uitzonderingen op het opstalregime als erfpacht in de weg staat, of eigendom voldoende geborgd is middels een VvE. Een aanpak voor collectieve opwekking op individuele eigendom van (deelnemende) leden zou recht doen aan de doelen en het belang van de subsidieregeling.

2 Uitbreiding bestaande installatie

Als een installatie gedurende de subsidieperiode wordt uitgebreid, wordt de uitbreiding beschouwd als een nieuwe installatie (artikel 28, lid 2 in samenhang met de toelichting, artikel 2.4.1). Voor die nieuwe installatie worden dan nieuwe deelnemende leden vereist om te voorkomen dat de minimum ledeneis wordt omzeild. Zo wordt het coöperaties bijna onmogelijk gemaakt met al deelnemende leden een bestaande installatie uit te breiden. Wij verwachten dat die wens regelmatig zal voorkomen.

Uitbreiding met bestaande deelnemers vereist nu bewerkelijke administratie: een deel van de deelnemers in de bestaande installatie verkoopt zijn aandeel aan de andere deelnemers om daarna aandeel te verwerven in de nieuwe installatie. Aansluitend is jarenlang verrekening nodig tussen de twee verschillende groepen omdat looptijden en condities voor de beide installaties verschillen.

Het lijkt mogelijk uitbreiding met bestaande deelnemers toe te staan als:

- in de eerste installatie minstens één lid per 5 kWp deelneemt;
- in de tweede installatie minstens één lid per 5 kWp deelneemt;
- in de gezamenlijke installatie minstens één lid per 5 kWp deelneemt.

Bij de derde bullet: het vermogen van de gezamenlijke installatie is de som van de vermogens van beide installaties. Leden die in beide installaties deelnemen, worden behandeld als één deelnemer voor de gezamenlijke installatie.

Zo is uitbreiding met bestaande deelnemers eenvoudiger te realiseren zonder ruimte te bieden voor overschrijding van de 5 kWp-grens.